

Scorende scholen?

Oriëntatie op het draagvlak voor certificering van sportieve scholen

Eric Lagendijk

Scorende scholen?

Oriëntatie op het draagvlak voor certificering van sportieve scholen

Amsterdam, 28 april 2008

Eric Lagendijk

Met medewerking van:

Paul Duijvestijn

Maartje Delnoij

Linde Wiewel

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Certificering	4
1.3	Onderzoek	4
1.4	Leeswijzer	6
2	Landelijke organisaties	7
2.1	Algemeen	7
2.2	Voor- en nadelen	8
2.3	Inhoud en werkwijze	8
2.4	Stakeholders	10
3	Lokale stakeholders	11
3.1	Gemeenten	11
3.2	Scholen	13
3.3	Sportaanbieders	14
3.4	Bedrijven	15
4	Conclusies en vervolg	17
4.1	Conclusies	17
4.2	Vervolg	20
Bijlage	Geïnterviewde personen	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Combinatiefuncties

Het kabinet stelt vanaf 2008 extra geld beschikbaar om de samenhang tussen (brede) scholen in het primair en voortgezet onderwijs, sport en cultuur te verbeteren. Het geld wordt via de gemeenten verstrekt; in 2008 voor gemeenten uit het grotestedenbeleid (G31) en vanaf 2009 ook voor andere gemeenten.

Met de impuls wil het kabinet 2.500 combinatiefuncties realiseren tussen (brede) scholen, sportverenigingen en culturele instellingen. Door middel van de combinatiefuncties wil het kabinet meer doelen tegelijkertijd bereiken:

- de uitbreiding van het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod in zowel het primair als het voortgezet onderwijs;
- de versterking sportverenigingen met oog op hun maatschappelijke functie en de inzet van sport voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de wijk;
- het stimuleren van een dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle leerlingen;
- het bevorderen dat de jeugd tot 18 jaar vertrouwd raakt met één of meer kunst- en cultuurvormen.

Bij de realisering van de combinatiefuncties op lokaal niveau spelen gemeenten een cruciale rol. Gemeenten leggen de verbinding tussen de verschillende sectoren en bezien op lokaal niveau waar en op welke manier de combinatiefuncties het best kunnen worden ingezet.

Belangrijke vraag voor gemeenten is waar en hoe combinatiefuncties in te zetten. Het ligt voor de hand dat gemeenten sportieve scholen – scholen die naast de reguliere 'gymlessen' een extra structureel aanbod sport en bewegen op of bij school hebben – hierbij voorrang geven. Of omgekeerd, dat gemeenten scholen stimuleren om combinatiefuncties in te zetten zodat scholen een 'sportief' profiel krijgen en daarmee ook naar buiten kunnen treden.

Volgens de Alliantie kan een certificeringssysteem in dit kader mogelijk een goed hulpmiddel vormen. Gebleken is namelijk dat het voor scholen vooralsnog het moeilijk blijkt om de alliantiedoelstelling (elke schooldag 1 uur per week sport en bewegen op of bij school) te halen. Een eerste stap daartoe is dat scholen meer sportgeoriënteerd zijn. Certificaten kunnen de functie hebben voor gemeenten om:

- scholen te verleiden tot het organiseren van een sportaanbod buiten de reguliere gymlessen;
- gestructureerd gesprekken aan te gaan met de scholen;
- afspraken te maken over resultaten en verbeterpunten;
- scholen te waarderen voor hun sportaanbod (PR)
- zich te profileren op het terrein van 'onderwijs en sport' ("Bij ons is 60% van de scholen gecertificeerd").

1.2 Certificering

Een certificaat is een schriftelijke verklaring, doorgaans, maar niet altijd, bedoeld als bewijsstuk voor de kwaliteit van een bedrijf, dienst of product. Soms wordt het begrip ook gebruikt als keurmerk, een kwaliteitsmerk voor een product of dienst. De woorden *keurmerk* en *certificaat* worden vaak door elkaar gebruikt. Van oorsprong is echter het certificaat het papier waarop de keurmerkverlenende instantie verklaart dat een product of dienst aan zijn eisen voldoet. Dit certificaat geeft het recht om het keurmerk te voeren op of bij het product of de dienst. Het proces van keurmerkverlening wordt ook wel certificatie of certificering genoemd.

Certificering heeft ook een promotionele waarde. Organisaties, zowel certificaathouders als andere betrokkenen, kunnen daarmee uitdragen dat zij op een bepaald gebied kwaliteit leveren. Zo kan een gemeente zich profileren met scholen die aantoonbaar een sportieve identiteit uitdragen.

Een keurmerk of certificaat 'sportieve school' zou nut kunnen hebben voor zowel scholen als leerlingen en ouders. Zo kan het ouders van leerlingen helpen bij het beslissen over de schoolkeuze. In het verlengde daarvan is het voor scholen een goede mogelijkheid om zich op een positieve manier te onderscheiden: 'sport verkoopt'. Maar belangrijker nog: uit de beoordeling die aan keurmerkverlening vooraf gaat leert de school in welke mate zij aan sportieve eisen voldoet, en op welke punten nog verbetering nodig is. Voor gemeenten zou het dan ook een goed hulpmiddel zijn om te bepalen waar en hoe combinatiefuncties meerwaarde hebben.

Gemeenten spelen hierbij sowieso een belangrijke rol: het zijn immers gemeenten die een aanvraag doen voor het inzetten van combinatiefuncties. Gemeenten voeren een sportstimuleringsbeleid waarbij scholen meestal een belangrijke rol spelen op het gebied van jeugdsport. Dat geldt overigens ook voor de rol die scholen kunnen spelen op het gebied van kunst en cultuur. Combinatiefuncties kunnen immers ook daarvoor worden ingezet. Certificering kan voor gemeenten een instrument zijn om scholen hiervoor gericht en kwaliteitsbewust in te schakelen.

Een vorm van certificering moet scholen vooral verleiden tot een goed sport- en beweegaanbod buiten de reguliere gymlessen. Combinatiefuncties vormen hiervoor een goed instrument om het aanbod te organiseren. Hiervoor zijn nodig: organisatietijd, middelen en clubs die een aanbod verzorgen. Gemeenten kunnen dit proces stimuleren en ondersteunen. Certificaten laten op hun beurt zien dat scholen combinatiefuncties adequaat inzetten in de sector voor sport en bewegen.

1.3 Onderzoek

DSP – groep heeft in opdracht van de Alliantie School en Sport Samen Sterker een verkennend onderzoek uitgevoerd naar het draagvlak voor een dergelijk certificeringssysteem sportieve school. Primair gaat het daarbij om draagvlak bij landelijke partners, gemeenten, scholen en sportaanbieders: zien zij het als een nuttig middel in relatie tot hun eigen beleid?

Dit onderzoek is in eerste instantie oriënterend, draagvlak verkennend en meningsvormend van aard. Verkend wordt tevens of het zinvol is hierop volgend een kwantitatief onderzoek te doen naar het draagvlak onder alle gemeenten voor certificering van sportieve scholen.

Afstemming met landelijke partners

Naast de (tijdelijk ingestelde) projectorganisatie Alliantie Onderwijs en Sport zelf zijn NOC*NSF, KVLO, VNG/ VSG, NISB en AVS/VBS relevante landelijke partners.

KVLO en NOC*NSF beschikken over een certificeringssysteem voor de 'Sportactieve School'. Dit is een kwaliteitskeurmerk voor scholen die zich onderscheiden op het gebied van sport en bewegen. De Alliantie wil door middel van certificering vooral een verbeteringsimpuls op het vlak van onderwijs en sport bewerkstellingen: het systeem moet handvatten aanreiken voor verbetering en scholen hiertoe uitdagen. In die zin is het bedoeld voor een potentieel veel grotere groep dan de ongeveer honderd gecertificeerde sportactieve scholen. KVLO en NOC*NSF zouden zich met hun certificaat dus meer op de elite richten: scholen die zichzelf sportactief achten worden uitgedaagd om te toetsen of ze aan de gestelde norm voldoen.

Onderzoeksvragen en aanpak

De centrale onderzoeksvragen luiden als volgt:

- Welke certificaten zijn er al op het (grens)gebied van sport en bewegen? (denk aan de gezonde school en de sportactieve school)
- Wat is bekend over de werkwijze en effectiviteit van bestaande certificeringssystemen? Welke onderzoeken zijn daarnaar gedaan en wat leveren die op?
- Hoe staan de landelijke organisaties op het (grens)gebied van school, sport en bewegen ten opzichte van een certificeringssysteem voor de sportieve school?
- Hoe verhoudt een certificeringssysteem voor de sportieve school zich tot bestaande certificeringssystemen voor scholen?
- Welke rol zien zij eventueel voor zichzelf daarin weggelegd?
- Willen zij participeren in een stuurgroep voor de ontwikkeling van een dergelijk systeem?
- Hoe kijken gemeenten die een uitgesproken 'school en sport' beleid voeren aan tegen een certificeringssysteem voor scholen op dit gebied?
- Aan welke eisen moet een dergelijk systeem volgens die gemeenten voldoen?
- Welke mogelijke voordelen biedt zo'n systeem voor scholen, sportverenigingen/ -aanbieders, gemeenten en landelijke organisaties op het gebied van onderwijs, sport en bewegen?
- Is het raadzaam om, in het licht van combinatiefuncties, ook cultuur te integreren in dit behoefteonderzoek naar certificering? Hoe verhoudt cultuur zich in dat opzicht tot sport, en welke ervaringen zijn er met certificering van scholen op dat vlak?

Doel:

- Helderheid krijgen over certificeringsvorm(en);
- Inventariseren draagvlak en betrekken van landelijke partners;
- Participatie van landelijke partners bij ontwikkeling certificeringssysteem.

Resultaat:

- Heldere beschrijving van het systeem in grote lijnen, of
- Beschrijving van meerdere systemen (opties);
- Duidelijkheid over motieven voor certificering van scholen onder landelijke partners en gemeenten;
- Inrichten stuurgroep certificering sportieve school.

Opzet:

- 1 Documentenanalyse: welke onderzoeken zijn inmiddels gedaan naar certificering van scholen op het snijvlak van sport en/ of cultuur?
- 2 Gesprekken met Alliantie, KVLO, NOC*NSF, VSG/ VNG, NISB, AVS/ VBS;
- 3 Gesprekken met vier gemeenten (voorlopers), met twee scholen in het PO (sportactieve scholen) en twee scholen in het VO (sportaccentscholen met sportklassen) die met certificering te maken hebben, en met vier sportorganisaties die een aanbod doen aan scholen (zie bijlage);
- 4 Ontwikkeling conceptmodel(len) certificering (beschrijvingen);
- 5 Interactieve bijeenkomst waarin de uitkomsten van het inventariserend onderzoek worden gepresenteerd en besproken (feedbackronde);
- 6 Beschrijving van de contouren van een conceptmodel en, indien zinvol en nodig, op basis daarvan opstellen van een digitale vragenlijst voor gemeenten voor het veldonderzoek.

1.4 Leeswijzer

Eerst behandelen wij de uitkomsten van de gesprekken met de landelijke organisaties. Daarna komen gemeenten, scholen en verenigingen aan bod. Tot slot gaan wij in op de conclusies en vervolgstappen.

2 Landelijke organisaties

2.1 Algemeen

Certificaten

De landelijke organisaties kennen allemaal wel een aantal bestaande certificaten die scholen kunnen behalen. Naast de 'sportactieve school' (KVLO, NOC*NSF) zijn dat vooral certificaten op het gebied van gezondheid, zoals het keurmerk Gezonde en Veilige School (Stivoro, NISB), ADLS (ALO Amsterdam en Groningen, gericht op gezonde leefstijl). Daarnaast bestaan ook sportgeoriënteerde scholen, waarvan onduidelijk is wat de status van die titel is. Sportgeoriënteerd is in ieder geval minder 'zwaar' dan sportactief. Tot slot is er ook een certificeringssysteem voor LOOT scholen op het gebied van topsport.

Er blijken ook scholen te zijn die zichzelf certificeren of status toedelen op sportgebied, zoals in Ede en scholen in Brabant.

Inmiddels hebben zestig PO scholen (1%) en 75 VO (10%) scholen een certificaat sportactieve school. Deze aantallen groeien langzaam. Landelijke organisaties vinden certificering zinvol als het systeem verbonden is aan een kwaliteitsbeleid voor sport en bewegen. Een certificeringssysteem biedt dan houvast en geeft inzicht in welke elementen belangrijk zijn. Bovendien is certificering een middel om scholen te stimuleren en zich te onderscheiden. Gezien de al bestaande certificeringssystemen is afstemming en heldere profilering noodzakelijk.

Laagdrempelig en differentiatie

Meerdere respondenten wijzen erop dat het steeds eenzelfde, kleine groep scholen is die naar buiten treedt als sportieve school. Een nieuw certificeringssysteem zou laagdrempelig moeten zijn, in die zin dat in principe alle scholen eraan kunnen voldoen. Oftewel: het moet een stimulans geven. Een systeem met sterren (zoals in de horecasector) is een mogelijkheid om verschillende niveaus van sportieve scholen te onderscheiden.

Meest gehoorde legitimering van een breed gedragen certificeringssysteem is ongezonde leefstijl van kinderen (bewegingsarmoede, obesitas) en impuls voor brede school in samenhang met combinatiefuncties.

Draagvlak

Bij AVS/VBS heerst de idee dat profilering van scholen steeds belangrijker wordt. Sport en bewegen zijn opvoedkundig, maatschappelijk en gezondheidkundig belangrijke onderwerpen die extra aandacht op school kunnen gebruiken. Daarmee kan een school zich in positieve zin onderscheiden van andere scholen. Het wekt enige verbazing dat er nog maar weinig scholen zijn die echt werk maken van 'onderwijs en sport'. Scholen zouden wel ondersteuning moeten krijgen in het certificeringsproces.

VSG ziet vooral belang in certificering met het oog op de groep jongeren van 15 – 16 jaar waarvan velen afhaken bij sportverenigingen. Een andere legitimering vindt VSG in diabetes type 2/ vetzucht. Monitoring van sportgedrag op school is daarom van belang. Afstemming met leerlingvolgsysteem en eventueel combinatiefuncties is daarbij belangrijk.

NOC*NSF schaart zich eveneens achter een certificeringssysteem waarvoor de school zelf verantwoordelijk moet zijn. Differentiëring en stimulans zijn essentieel voor zo'n systeem.

2.2 Voor- en nadelen

Voordelen die landelijke organisaties in certificering zien zijn:

- *Marketinginstrument*: profilering van scholen met sport en bewegen, of middel om maatschappelijke betrokkenheid van school te tonen;
- Onderdeel van een *duurzaam kwaliteitszorgsysteem* dat daarmee een formeel toetsingsmoment heeft;
- *Inzicht*: Handvatten voor scholen om verbetering na te streven;
- Opstap tot *benchmarksysteem* van scholen waardmee onderlinge vergelijking mogelijk is en inzicht geboden wordt in de kwaliteit van de scholen;
- Middel van gemeenten om scholen te *stimuleren* om sport en bewegen extra aandacht te geven;
- Kader van gemeenten voor *prioritering en financiering* van scholen, oftewel: een middel van gemeenten om inzicht te krijgen in scholen die een goed sport- en beweegbeleid voeren, bijvoorbeeld met het oog op subsidiebeleid en selectie van scholen voor gemeentelijke projecten;
- Middel voor sportaanbieders om inzicht te krijgen in de kwaliteit van potentiële *samenwerkingspartners*;
- Stimulans voor scholen om meer *ondernemend* te worden en in te spelen op brede schoolontwikkeling, combinatiefuncties, naschoolse opvang en kwaliteit bewegingsonderwijs

Nadelen kunnen zijn:

- *Wildgroei*, ondoorzichtigheid en verspilling van (verkokerde, het eigen organisatiebelang nastrevende) beweegprogramma's, speciaal voor scholen;
- *Dreigende afkeer* van scholen tegen landelijke projecten en instrumenten;
- *Lange adem* die nodig is om product te 'vermarkten' (circa vijf jaar);
- Mogelijk *bureaucratie*, veel papierwerk en lange procedures;
- Een *controleapparaat* (inspectie bijvoorbeeld) dat scholen juist tegen gaat staan;

2.3 Inhoud en werkwijze

Bij het bepalen van de inhoud en werkwijze van een certificeringssysteem voor sportieve scholen leggen landelijke organisaties een relatie met het bestaande systeem voor sportactieve scholen. De sportactieve scholen vormen in hun ogen de good practice scholen. Een nieuwe variant zou zich, meer laagdrempelig, moeten richten op scholen die 'net een duwtje extra nodig hebben'. Oftewel, stimulering zou een belangrijk doel moeten zijn van die variant.

Het doel zou centraal moeten staan, niet het middel. Uiteindelijk gaat het om een breed aanbod van sportactiviteiten op en rond school, waaraan certificering een bijdrage kan leveren. Bovendien moet er voor elk wat wils in zitten, van sportoriëntatie en – keuze (SOK) tot talentontwikkeling.

Landelijke organisaties zien in dat zij verkokering moeten tegengaan. Een nieuwe variant moet afgestemd zijn op het systeem voor sportactieve scholen van NOC*NSF/KVLO en Stivoro/NISB (Veilige en Gezonde school). Een certificeringssysteem moet uniform zijn.

Contouren certificering

De lat moet niet te hoog en niet te laag gelegd worden.

Contouren die duidelijk worden na een ronde langs de landelijke organisaties zijn:

- Stimulans/ meerwaarde: het systeem dient een meerwaarde te geven aan de school in de vorm van geld, combinatiefunctie, tijd;
- Gebruiksvriendelijk/ weinig administratieve lasten: het systeem vereist uiteraard onderhoud maar mag niet tijdrovend zijn;
- Sterrensysteem/ trapsgewijze benadering: het systeem moet onderscheidend zijn ten opzichte van scholen die zich niet profileren met sport en bewegen, maar moet ook onderscheid maken tussen verschillende gradaties binnen de groep sportieve scholen. Een systeem met 'sterren' maakt dit mogelijk, waarmee het bestaande systeem voor sportactieve scholen geïntegreerd kan worden;
- Toetsing: Het systeem moet duurzaam en op de lange termijn gericht zijn. Grondige toetsing en het verstrekken van het certificaat vindt één keer per drie jaar plaats, met een jaarlijkse update op hoofdlijnen;
- Positionering: het systeem is ingebed tussen andere instrumenten, projecten en beleid. Het systeem is meer dan een marketinginstrument.
- Verantwoordelijkheid en bevoegdheid: in het onderwijs is bevoegdheid en verantwoordelijkheid van grote betekenis. Ook hier gaat het om kwaliteit: 'wie haal je in huis'? Het systeem moet aansluiten op de missie en doelen van scholen.

Elementen van toetsing

Elementen die volgens de landelijke organisaties in het systeem verwerkt zouden moeten worden zijn:

- Kwantiteit lessen LO;
- Monitoring sport- en beweeggedrag leerlingen (check op lidmaatschap sportvereniging, SOK, schoolsportvereniging, talentontwikkeling, uitstroom);
- Financiële aspect bij niet-sporters;
- Waardering van de leerlingen voor sport en bewegen (leuk?);
- Samenwerking school – sportaanbieders (structureel/ incidenteel);
- School als leerplek voor stages HBO en MBO;
- Ontwikkeling kind, waaronder bijvoorbeeld obesitas, CITO-score;
- Kwaliteit voorzieningen: schoolplein, gymzaal, sportveld;
- Kwaliteit van het kader: kwalificatie docent, trainers, ondersteuners;
- Sport en bewegingsonderwijs vanuit vakwerkplan;
- Sport en bewegingsonderwijs als onderdeel van het schoolplan en als onderwerp van onderwijsjaarverslag;
- Structureel extra sportaanbod;
- Organisatie van sportweken, -dagen en toernooien (scholair en interscholair);
- Incidentele clinics en kennismakingslessen;
- Zorgverbreding: MRT, Club Extra en leerlingvolgsysteem;
- Samenwerking met sportaanbieders (sportverenigingen, stichtingen en sportscholen).

Met het oog op de bruikbaarheid en toetsbaarheid zijn verder genoemd:

- Mogelijkheid tot benchmarking;
- Geen verplichtingen en inspectie, wel stimulans en visitatie.

De KVLO stelt nadrukkelijk dat het curriculum bewegingsonderwijs de basis moet zijn van het certificeringssysteem. NOC*NSF is van mening dat de KVLO nauw betrokken moet zijn bij het ontwikkelen van criteria en toetsingsinstrumentarium in het kader van certificering. Het gaat immers in feite om een leerlingvolgsysteem op schoolniveau.

Nagenoeg alle landelijke organisaties stellen vast dat financiering nodig is om een dergelijk systeem operationeel te maken en houden. Dat mag niet afhankelijk zijn van sponsoring. Men is er niet uit wie zou moeten betalen voor toetsing en onderhoud.

Een ander punt van aandacht voor de inrichting van een certificeringssysteem betreft het onderscheid naar type onderwijs. Er zijn wezenlijke verschillen tussen PO, VO en MBO op het gebied van sport en bewegingsonderwijs. Een certificeringssysteem dient recht te doen aan die verschillen tussen leerlingen, belang van sport en bewegen, curriculum en sportaanbod.

2.4 Stakeholders

Volgens de landelijke organisaties moeten twee soorten stakeholders worden onderscheiden:

- Directe, lokale belanghebbenden, te weten scholen, gemeenten en – in wat mindere mate – sportaanbieders;
- Indirecte, landelijke belanghebbenden, namelijk de scholenkoepels, KVLO, ALODO, SLO, sportbonden, VNG/VSG, NOC*NSF.

Landelijke organisaties maken eenzelfde soort onderscheid voor de verantwoordelijkheids- en rolverdeling bij certificering en toetsing. Zij zijn het in grote mate eens dat een brede groep landelijke organisaties de certificering status en zeggingskracht moet geven. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een certificeringsraad op afstand.

Gemeenten en scholen kunnen zelf in grote mate bijdragen aan de daadwerkelijke toetsing en het certificeringsadvies voorbereiden. Wanneer de meest arbeidsintensieve werkzaamheden voor certificering door lokale organisaties verricht worden, kunnen de landelijke partners zich richten op de feitelijke certificering. Bij dit laatste kan gedacht worden aan een korte visitatie voorafgaand aan het certificeringsbesluit.

Scholen kunnen bijvoorbeeld zelf alle registratiewerkzaamheden voor hun rekening nemen. Een toetsende en organiserende rol van gemeenten ligt voor de hand omdat gemeenten een wettelijke verantwoordelijkheid hebben als bestuurder van het openbaar onderwijs en de faciliteiten (huisvesting) regelen voor PO en VO.

Geopperd is om zowel een lichte als zwaardere vorm van toetsing toe te passen. Jaarlijks toetsen de scholen/ gemeenten zelf aan de hand van monitoring en een korte zelfevaluatie. Drie- of vierjaarlijks vindt een zwaardere vorm van toetsing plaats met een bindend besluit over (continuering van) certificering.

3 Lokale stakeholders

3.1 Gemeenten

De gemeenten Amsterdam, Eindhoven, Emmen en Alkmaar¹ die bij dit onderzoek betrokken zijn, voeren alle een actief sportstimuleringsbeleid op het gebied van 'school en sport'. Vanzelfsprekend zijn hun opvattingen en wensen geen afspiegeling van Nederlandse gemeenten in het algemeen. Uitkomsten van deze gesprekken kunnen worden gezien als een verkenning van draagvlak voor en ideeën over certificering.

Eindhoven

Eindhoven is geen voorstander van certificering van scholen op het gebied van sport en bewegen. De gemeente onderbouwt dit standpunt met het gegeven dat zij al zeer actief is op het terrein van jeugdsport en schoolsport, en onder meer investeert in de aanstelling van duale vakleerkrachten en tal van activiteiten op en om school en in de wijken.

“Veel interessanter zou het zijn om colleges van B&W te certificeren. Ik zeg dat gekscherend, maar met een serieuze ondertoon. Succes van 'school en sport' staat of valt namelijk met bestuurlijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid. Individueel pakken scholen – uitzonderingen daargelaten – het niet op”, aldus Eindhoven. Een gemeentecertificaat zou dan betrekking moeten hebben op strategie en beleid, infrastructuur, bedrijfsvoering, personele bezetting en evenementenbeleid op het gebied van sport en bewegen door kinderen/ jongeren.

Volgens de gemeente Eindhoven is de reguliere inzet, ondersteuning en stimulering vanuit de gemeente veel meer bepalend voor het extra sportaanbod op scholen dan het beleid van de school. Vermoedelijk zouden veel scholen in Eindhoven al aan de criteria voor sportactieve scholen voldoen. De toegevoegde waarde van zo'n certificeringsinstrument is volgens Eindhoven klein. Wellicht draagt het bij aan citymarketing, maar het zal weinig invloed hebben op het beleid van scholen op het gebied van sport en bewegen.

Amsterdam

Amsterdam telt 32 sportactieve scholen en een onbekend aantal gezonde scholen. In Amsterdam is het stimuleren van sportactieve scholen opgenomen in het nieuwe Sportplan 2009 – 2012. Amsterdam is tevreden over de certificering door KVLO en NOC*NSF. Met de KVLO is een convenant afgesloten om alle JUMP IN scholen na 2,5 jaar standaard te certificeren.

De gemeente Amsterdam acht het niet nodig een nieuwe vorm van certificering van sportieve scholen te ontwikkelen, omdat het Amsterdamse beleid is gericht op stimulering van sportactieve scholen. De gemeente ondersteunt de scholen bij het behalen van het certificaat.

Noot 1 Een medewerker van de Alliantie School en sport heeft de mening gepeild van de gemeenten Diemen en Hilversum. Deze gemeenten staan positief tegenover certificering als middel ter profilering van scholen. De gemeenten zijn terughoudend met certificering als middel voor selectie van scholen bij projectontwikkeling. Juist de scholen die een extra zetje nodig hebben dien je in je beleid te betrekken, volgens deze gemeenten. Er zijn in deze gemeenten slechts enkele brede scholen.

Zij is geen voorstander van een 'afgezwakte variant', omdat daarmee het onderscheidende karakter van certificering afneemt en het voor ouders van kinderen onduidelijk wordt wat die certificering inhoudt.

Voordelen van certificering zijn volgens Amsterdam:

- Profilering van de gemeente: sportactieve gemeente;
- Profilering van de school ten aanzien van zorgvuldigheid en verantwoordelijkheid voor sport- en beweeggedrag van hun leerlingen, zowel in het bewegingsonderwijs als in de sport;
- Expliciet maken dat de school systematisch te werk gaat, sportdagen organiseert, MRT organiseert, samenwerkt met verenigingen, met vakleerkrachten werkt;
- Vorm van reflectie: 'in de spiegel kijken'.

De certificering van sportactieve scholen heeft nog onvoldoende effect op sportverenigingen volgens de gemeente Amsterdam. Verenigingen zijn onvoldoende op de hoogte van certificering. Het promoten van sportactieve scholen staat nog in de kinderschoenen. Er zou meer aandacht moeten uitgaan naar het betrekken van sportverenigingen bij school(sport).

Nadeel van certificering kan zijn dat scholen zich niet willen laten voorstaan op één bepaald aspect van hun beleid om beeldvorming tegen te gaan. Wellicht dat ouders van kinderen die niet goed zijn in sport hun kind liever niet naar een sportactieve school willen laten gaan.

Het zou (daarom) goed zijn dat scholen op meerdere gebieden gecertificeerd kunnen worden, bijvoorbeeld als kunstmagneetschool, zoals in Amsterdam al gebeurt.

Alkmaar

Alkmaar is op de hoogte van het certificaat sportactieve school. De eisen hiervoor vindt men 'streng'. Alkmaar is geen voorstander van certificering. Als dit nodig zou zijn, 'dan regelt men het lokaal wel'. Het sportbureau van Alkmaar heeft voldoende zicht op de wijze waarop scholen aandacht schenken aan bewegingsonderwijs en sport. Desondanks is Alkmaar niet op de hoogte van de aanwezigheid van sportactieve scholen in de gemeente. Mogelijke meerwaarde van een certificaat is informatie en PR, met name richting ouders van leerlingen. Het aanstellen van een vakleerkracht acht Alkmaar van groter belang dan certificering. Doelen op het gebied van sport en bewegingsonderwijs op school dienen haalbaar en realistisch te zijn. Koppeling tussen sport, bewegen en gezondheid op school is een kans die meer scholen moeten benutten.

Emmen

Emmen heeft een actief sportstimuleringsbeleid voor jongeren. Iedere jongere ontvangt de Emmer Sportpas en in de wijken zijn sportteams actief, ook bij scholen.

Ook Emmen kent het certificaat sportactieve scholen. Veel kennis hierover heeft men bij de gemeente Emmen niet. Emmen stelt vast dat weinig scholen weten van het bestaan van de certificering sportactieve scholen. Voorlichting hierover zou verbeterd moeten worden.

Emmen is voorstander van certificering van scholen op het terrein van sport en bewegen. Zowel scholen als gemeente laten onder meer aan de ouders van leerlingen zien dat zij 'sportminded' zijn en zich meer op een goed sportaanbod oriënteren. De relatie tussen scholen en sportverenigingen moet daarin goed naar voren komen, want juist die levert veel voordelen op (goedkoop, continuïteit, faciliteiten, 'wederzijdse winst').

De gemeente Emmen is alleen dan voorstander van een nieuwe vorm van certificering als deze geïntegreerd wordt binnen het bestaande systeem, bijvoorbeeld door uit te gaan van verschillende gradaties (sterrensysteem). De rol van de gemeente hierbij is die van intermediair, strategische subsidiënt en beleidsbepaler.

De eisen voor certificering moeten niet te hoog (want stoot af, lasten te hoog) en niet te laag (want devaluatie) zijn. Zo zou een school ook voor meerdere onderwerpen gecertificeerd moeten kunnen zijn. Mogelijke eisen hebben betrekking op de combinatiefunctionaris, aantal uur per week sportaanbod op school, vakdocent, accommodatie, samenwerking met verenigingen. Een toets zou elke twee, drie jaar moeten plaatsvinden. Monitoring dient een continu karakter te hebben, bij voorkeur elk jaar dus.

Andere participanten bij certificering kunnen ook zorgverzekeraars zijn. Onderwijsinspectie kan mogelijk een rol spelen.

3.2 Scholen

Met vier scholen zijn gesprekken gevoerd over certificering, namelijk basisschool De Vlieger en Jan Arends (VO) in Alkmaar, en basisschool De Lisdodde en het Esdal College in Emmen.

Draagvlak

Drie van de vier scholen kennen de sportactieve school. De Jan Arentsz scholengemeenschap was de eerste sportactieve school in Nederland. Eens in de twee jaar vult de vakleerkracht van Jan Arentsz een lijst in met haar aanbod bewegingsonderwijs en sport. Een puntensysteem wijst vervolgens uit of de school het certificaat haalt of houdt. De school financiert dit proces zelf. De drie andere scholen kennen de werking van dit systeem niet. Met uitzondering van De Lisdodde zijn de scholen positief gestemd over certificering. De Lisdodde 'houdt niet van certificering' en heeft voldoende toeloop van nieuwe leerlingen.

OBS De Vlieger zou graag bekend staan als sportieve school, als bevestiging van haar activiteiten op dit gebied.

Het Jan Arentsz is geen voorstander van een nieuw certificeringssysteem, omdat dit een averechts effect zou hebben op de huidige sportactieve scholen. Wellicht dat een systeem met sterren de nodige helderheid zou scheppen. Twee verschillende systemen scheidt immers verwarring. Er zou geld moeten komen voor sportactieve scholen.

Het Esdal College is positief omdat deze school bezig is zich te ontwikkelen tot brede school met oog voor het faciliteren en stimuleren van sportief en cultureel talent. Op dit moment is het extra sportaanbod nog niet ontwikkeld. Certificering zou daartoe een aanleiding vormen. Daarover wil het college graag meedenken.

Voor- en nadelen

De scholen zien vooral voordeel van certificering in PR-waarde voor de ouders van leerlingen, nadruk op kennismaking met sport voor leerlingen, kwaliteitszorg, en algemene aandacht voor sport. De Lisdodde zou positiever tegenover certificering staan als dit gepaard gaat met een extra budget voor de school.

Mogelijke nadelen van certificering zien de scholen in te veel regels, administratie, verplichtingen en controle, wat ten koste kan gaan van de kwaliteit van het onderwijs, de kerntaak van de scholen.

Een certificaat op het gebied van cultuur wordt evenzeer onderschreven door de scholen als een certificaat voor sport. Dit past in de ontwikkeling dat scholen zich meer van elkaar willen onderscheiden.

Inhoud en werkwijze

Een certificeringssysteem voor sport en bewegen op school dient praktisch, werkbaar, duidelijk en logisch in elkaar te zitten. Het moet sterk op sport gericht zijn en aan de ouders heldere informatie verschaffen. Het moet uitstralen dat kinderen door meer te sporten beter in hun vel zitten, wat de schoolprestaties ten goede komt. Elke 2 jaar dient dit getoetst te worden. De scholen noemen vooral lokale stakeholders, zoals de gemeente en sportverenigingen waarmee samengewerkt zal worden. Het bedrijfsleven kan sponsoren. Ook de Johan Cruyff Foundation wordt genoemd.

Te toetsen criteria zijn volgens de scholen de formatie/ urenverdeling, accommodatie en activiteiten. Wie toetst is voor de scholen niet duidelijk. De één noemt KVLO, de ander NOC*NSF.

Al met al zijn twee scholen voor een nieuwe vorm van certificering, één voor behoud van het certificaat sportactieve school, en één tegen tenzij er geld voor vrijkomt.

3.3 Sportaanbieders

Draagvlak

Vier sportaanbieders in Alkmaar hebben hun standpunten naar voren gebracht over certificering: De Zes Wielen (tennis), stichting Rietplasloop, sportschool Tom van der Kolk en korfbalvereniging EKC. Geen van deze sportaanbieders kent een certificeringssysteem voor scholen op het gebied van sport en bewegen. Met uitzondering van de sportschool zijn de sportaanbieders positief over certificering van scholen, omdat het duidelijkheid schept over het sportaanbod op school. Bovendien kunnen dan samenwerkingsafspraken en verwachtingen van scholen en verenigingen worden geformaliseerd. Enkele clubs merken op dat er ook voordeel aan moet zitten voor de deelnemende scholen en sportaanbieders, zoals geld of faciliteiten. De verenigingen verzorgen allemaal een aanbod op één of meer scholen. Certificering kan zowel bijdragen aan de goede naam van de school als aan de bekendheid en doelstelling van de vereniging. De sportschool ziet het nut niet in voor de school. Hij is voorstander van certificering van sportscholen, waarmee zijn instituut dan ook bezig is. Twee verschillende vormen van certificering vinden verenigingen niet wenselijk, tenzij deze vanuit één organisatie worden vertrekt en in samenhang kunnen worden aangeboden.

Rol sportaanbieder

De rol van de sportaanbieders is voor elk helder: het tijdens of na schooltijd aanbieden van sport. De eigen accommodatie van de vereniging kan dan meestal gebruikt worden. Het zou goed zijn als het kader geprofessionaliseerd wordt, omdat van vrijwilligers niet alles kan worden verwacht. De vereniging kan in het kader van certificering feedback geven over de samenwerking met de school. Eén school stelt alleen accommodatie beschikbaar, en de sportschool beraadt zich momenteel op de rol die zij kan spelen voor het onderwijs.

Voor- en nadelen

De sportaanbieders zien voordelen van certificering vooral in het verbeteren van de samenwerking tussen scholen en verenigingen, een verwachte toeloop van nieuwe leden en bekendheid van de sport bij niet alleen leerlingen (kennismaking) maar ook bij de ouders. De sportaanbieders zien niet of nauwelijks nadelen van certificering. Mogelijk 'papierwerk' of 'een meer verplichtend karakter'. Een bestuurder merkt op dat ouders de school mogelijk meer gaan zien als een soort sportinstelling, die (door sportgerichtheid) minder aandacht besteedt aan de reguliere schooltaken, of dat juist scholen die geen certificaat hebben gezien worden als scholen die te weinig aandacht besteden aan bewegingsonderwijs en sport.

Inhoud en werkwijze

De eisen waaraan een certificeringssysteem volgens sportaanbieders moet voldoen hebben vooral betrekking op de kwaliteit van het sportaanbod. Organisatie, taken en verantwoordelijkheden moeten helder zijn. Gekwalificeerde, professionele docenten en trainers dienen de leerlingen begeleiding te bieden. Daarnaast moet de sportaccommodatie op loopafstand van de school liggen. Er dient budget te zijn om buitenschoolse partners, zoals sportverenigingen, in te schakelen.

Verenigingen vinden dat het hele certificeringssysteem eens in de drie, vier jaar grondig geëvalueerd moet worden. Jaarlijks moeten de hoofdlijnen van het beleid geëvalueerd worden, zoals het sport- en beweeggedrag van de leerlingen.

De lokale stakeholders zijn de scholen en sportaanbieders. De gemeente dient sport en bewegen op en bij school te faciliteren door middel van extra budget en accommodatie. Het certificeringssysteem moet gedragen worden door de overheid (gemeente), sportbonden en zo mogelijk bedrijfsleven (sponsoring), aldus de sportaanbieders.

Elementen die getoetst moeten worden zijn volgens de verenigingen:

- De mate waarin leerkrachten van de scholen betrokken zijn;
- Het rooster (uren) bewegingsonderwijs en sport tijdens en buiten schooltijd;
- De mate van betrokkenheid van buitenschoolse partners;
- De kwalificatie van docenten en trainers.

Scholen zouden hiertoe een logboek moeten bijhouden.

Verenigingen noemen 'de certificeringsinstantie' als de organisatie die daadwerkelijk toetst. Welke instelling dat is, dat weten zij niet. Deze organisatie – een vereniging noemt hiervoor de Alliantie – moet onafhankelijk zijn en een bindende uitslag kunnen geven. Gemeenten en scholen ('peer reviewing') zouden daar ook zelf een uitvoerende rol in kunnen spelen. Het certificaat moet uiteindelijk gewicht uitstralen en een landelijke betekenis moeten hebben.

3.4 Bedrijven

Enkele scholen, verenigingen, gemeenten en landelijke instellingen noemen 'het bedrijfsleven' als mogelijk betrokkene bij 'school en sport', bijvoorbeeld in de rol van sponsor.

Asics, sportkleding- en schoenenmerk, is twee jaar partner geweest van de Alliantie School en Sport. Zij is aanhanger van maatschappelijk betrokken ondernemen en voorstander van certificering. Asics stelt sportattributen beschikbaar aan basisscholen die meedoen aan atletiekactiviteiten. Certificering maakt duidelijk welke scholen zich extra inzetten voor sport en bewegen. Dat zijn de scholen waar Asics in geïnteresseerd is en waar hardlooppakketten gretig aftrek zullen vinden. Asics heeft voorkeur voor een aantal takken van sport en daarbij zoekt zij samenwerking met de landelijke sportbonden en NOC*NSF.

Voordeel voor Asics is te herleiden tot merkbewustzijn, merkuitstraling en (daardoor) omzetverhoging. Asics levert materiaal aan scholen en aan de sportbegeleiders. Daarnaast kan zij schoenen en kleding in voorkomende gevallen tegen kostprijs leveren, tijdens evenementen die een maatschappelijke waarde vertegenwoordigen. Asics waarschuwt voor te veel projecten op dit gebied: 'Zorgverzekeraars en grote bedrijven zijn best bereid te investeren in school en sport, maar dan moet het goed georganiseerd zijn en voldoende massa hebben'. Verder is continuïteit is belangrijk, en die moet ervoor zorgen dat er steeds meer scholen aansluiten.

4 Conclusies en vervolg

4.1 Conclusies

Draagvlak landelijke organisaties

Certificering van sportieve scholen kan op een positief onthaal rekenen van NOC*NSF, VSG, NISB, AVS en KVLO. KVLO certificeert zelf al scholen, zogeheten sportactieve scholen. De andere landelijke organisaties zijn hiervan op de hoogte. Zij stellen dan ook dat een nieuwe vorm van certificering nadrukkelijk moet zijn afgestemd op het certificaat voor sportactieve scholen, bijvoorbeeld door invoering van een sterrensysteem met verschillende gradaties van sportgerichtheid.

Een kanttekening die alle organisaties plaatsen is dat de certificering onderscheidend moet zijn, met name ten opzichte van al bestaande certificaten op het gebied van gezondheid. Daarnaast tekenen zij aan dat certificering ingebed moet zijn in kwaliteitsbeleid van het onderwijs, zowel gericht op bewegingsonderwijs als op extracurriculaire activiteiten. Certificering is dus geen doel op zichzelf, maar een instrument dat het schoolbeleid op het gebied van sport en bewegen volgt, toetst en uitdraagt.

De landelijke organisaties onderschrijven de promotionele waarde van certificering, met name voor de betreffende scholen en mogelijk gemeenten. Belangrijker nog is de uitstraling hierdoor van het belang van sport en bewegen op school. Vooral de kwalitatieve en kwantitatieve aspecten daarvan moeten aandacht krijgen: elke dag sport en bewegen op school, gekwalificeerd kader, goede accommodatie en interessante buitenschoolse sportactiviteiten.

Rol landelijke organisaties

Alle landelijke partners geven te kennen mee te willen denken over verdere invulling van het certificeringssysteem, waarbij het al bestaande systeem voor sportactieve scholen wordt 'meegenomen'. KVLO zou betrokken moeten zijn bij de verdere uitwerking van, bij voorkeur, een meer gedifferentieerd systeem. Een breed samengestelde certificeringsraad met organisaties uit de sport en het onderwijs moet gewicht en inhoud geven aan het certificeringsbeleid voor sportieve scholen. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van het momentum dat ontstaat door de invoering van combinatiefuncties en het draagvlak dat er lokaal is voor brede scholen en dagarrangementen. De landelijke organisaties die bij dit onderzoek betrokken zijn kunnen in naam en met hun beleid verbonden zijn aan certificering, maar hoeven daar niet per se een intensieve rol, bijvoorbeeld namens de toetsende instantie, in te spelen. De meeste landelijke organisaties pleiten ervoor zelf op rol op afstand te spelen, en reguliere toetsing vooral door lokale betrokkenen of inspecteurs vanuit het onderwijs te laten plaatsvinden. Eens in de vier jaar zou dan een landelijke toetsing gehouden kunnen worden, bijvoorbeeld door middel van visitatie.

Draagvlak lokale betrokkenen

De vier gemeenten in dit onderzoek kijken verschillend aan tegen certificering. Amsterdam, met een rijke traditie op het gebied van school en sport, heeft inmiddels beleid geformuleerd voor het uitbreiden van het aantal sportactieve scholen. Zij is tevreden over deze bestaande vorm van certificering en acht het onnodig hier verandering in aan te brengen.

Eindhoven ziet meer heil in het certificeren van het schoolsportbeleid van gemeenten omdat zij het effect daarvan groter inschat dan van certificering van scholen. Oftewel: gemeenten zouden meer invloed hebben op sport en bewegen van kinderen dan scholen.

Alkmaar is geen voorstander van certificering vanuit meer principiële grondslag, terwijl Emmen juist voorstander is.

Voordelen die gemeenten zien zijn promotionele waarde, goede monitoring, meer samenwerking met lokaal sportaanbod en tegengaan bewegingsarmoede.

Nadelen die zij noemen hebben betrekking op administratieve lasten, kosten en tijdgebrek in combinatie met lage prioriteit.

Drie van de vier scholen zijn positief gestemd over certificering. De school die tegen is, ziet op tegen de administratieve lasten en verwacht weinig van een certificaat. De school die al gecertificeerd is, wil deze vorm graag voortzetten, en ziet geen voordeel in weer een nieuw systeem.

De scholen die voorstander zijn, zien vooral voordeel van certificering in bevestiging van de goede weg die zij al ingeslagen zijn. Daarnaast levert het certificeringsproces bruikbare informatie op over het beweeggedrag van leerlingen. Ook zal het uitnodigen tot het optimaliseren van de kwaliteit en omvang van het sportaanbod op school, samen met buitenschoolse partners. De relatie met het bestaande certificeringssysteem vinden de scholen een belangrijk punt dat nadere uitwerking verdient.

Ook drie van de vier sportaanbieders zijn voorstander van certificering. Zij verwachten door certificering inzicht te krijgen in de sportgerichtheid van scholen, zodat sportaanbieders goede partners kunnen kiezen. Uiteindelijk gaat het de sportaanbieders om mogelijke nieuwe leden door samenwerking met scholen. Net als scholen vinden zij extra budget voor school en sport van belang, omdat zij kader beschikbaar stellen. Zowel scholen als sportaanbieders stellen grote betrokkenheid van de gemeenten op prijs, zowel beleidsmatig als ten aanzien van certificering en toetsing. Certificering zou uiteindelijk onder auspiciën van landelijke organisaties voor sport en onderwijs moeten plaatsvinden.

Het bedrijfsleven is niet wezenlijk betrokken in dit onderzoek. Asics, een bekend sportschoenen- en -kledingmerk, stelt goederen beschikbaar aan scholen voor schoolsportactiviteiten in een aantal takken van sport. Certificering geeft Asics meer duidelijkheid over de continuïteit en kwaliteit van scholen op het gebied van sport en bewegen. Bonden zouden daar ook bij betrokken moeten zijn volgens Asics.

Rol lokale organisaties

Uit de verschillende standpunten van lokale organisaties valt een globaal beeld te schetsen van de rol die zij spelen bij certificering. Landelijke organisaties voor sport en onderwijs hebben de verantwoordelijkheid voor de totstandkoming en formele besluitvorming van het systeem respectievelijk het verlenen van certificering. Dat dient een breed samengestelde groep of raad te zijn met gezag en uitstraling (NOC*NSF, KVLO, VSG, AVS e.d.). Gemeenten en scholen zouden zelf een uitvoerende rol kunnen spelen bij toetsing en voorstel tot certificering. Enkele betrokkenen zien ook een rol voor de onderwijsinspectie weggelegd. Sportaanbieders of bonden worden niet gezien als actief betrokkene bij het toetsen van het beleid voor sport en bewegen van scholen in het kader van certificering.

Contouren certificeringssysteem

In dit onderzoek keert een aantal elementen steeds terug die betrekking hebben op certificering van sportieve.

Ten eerste dient het certificeringsinstrument een zelfstandig toepasbaar instrument te zijn dat betrekking heeft op de kwaliteit en omvang van het aanbod van sport en bewegen op school. Cultureel aanbod op scholen moet hier los van staan.

Ten tweede dient certificering onderdeel te zijn van kwaliteitsbeleid van scholen voor sport en bewegen. Het doel is niet certificering, maar terugginging van bewegingsarmoede c.q. stimulering van sport en bewegingsonderwijs voor leerlingen op school. Daarom moet certificering betrekking hebben op zowel bewegingsonderwijs als sport in brede zin: van schoolsporttoernooi tot kennismakingsactiviteit of clinic. Ook de kwaliteit van het buitenschools sportaanbod is onderwerp van monitoring en toetsing.

Ten derde mag certificering niet leiden tot veel administratieve rompslomp bij met name scholen en sportaanbieders. De formele toekenning of continuering van het certificaat dient één keer in de drie of vier jaar grondig te gebeuren. Jaarlijks zou dan de school een zelfevaluatie kunnen opstellen aan de hand van monitoring en verslaglegging over het afgelopen jaar waarin aandacht is voor de kwaliteit en omvang van sport en bewegingsonderwijs op school en het sport- en beweeggedrag van de leerlingen. Gemeenten dienen hierin ook een rol te hebben.

Ten vierde dient het certificeringssysteem nadrukkelijk in te spelen op een aantal zaken die in feite als randvoorwaarden gezien moeten worden:

- Het bestaande certificaat voor sportactieve scholen moet onderdeel of uitgangspunt zijn bij het herzien of uitbouwen van een certificeringssysteem voor sportieve scholen. Een groot aantal betrokkenen noemt een sterrensysteem (zie 'Michelin') als mogelijkheid om hierop in te spelen;
- De op handen zijnde invoering van combinatiefuncties voor sport en cultuur geeft een impuls aan het stimuleren van een sportprofiel bij scholen. Van dit momentum moet gebruik gemaakt worden. Dit biedt namelijk kansen om certificering onder de aandacht te brengen en de relevantie ervan voor het voetlicht te brengen. Certificering kan de effectiviteit en kwaliteit van combinatiefuncties in kaart brengen en toetsen.
- Sportaanbod is een belangrijk programmaonderdeel van een groot aantal brede scholen. Juist die scholen, die nog steeds in aantal groeien, hebben baat bij monitoring en profilering. Certificering sluit daar op aan in dient dan ook in dat licht gepresenteerd te worden.

Ten vijfde dient het instrument opgesplitst te worden in twee varianten: één voor het basisonderwijs en één voor het voortgezet onderwijs.

Ten zesde is, naast de aandacht voor kwaliteit en omvang van het sport- en beweegaanbod van docenten, ondersteuners en trainers op en bij school, een groot aantal aspecten genoemd die mogelijk een plaats moeten krijgen in het certificeringssysteem. De belangrijkste daarvan zijn:

- Monitoring beweeggedrag van leerlingen;
- Financiële drempels voor leerlingen;
- Waardering sport en bewegen op school door leerlingen;
- Sport en bewegingsonderwijs als stageplek voor studenten;
- Kwaliteit van de accommodatie;

- Sport en bewegingsonderwijs als onderdeel van zowel schoolplan als vakwerkplan;
- Ontwikkeling in brede zin van de leerlingen;
- Zorgverbreding op school (MRT, Club Extra).

4.2 Vervolg

Deze uitkomsten vormen inzet voor een bespreking met de betrokken landelijke organisaties. Vooralsnog heeft een enquête onder gemeenten niet tot een groot onthaal bij deze organisaties geleid. Zij zien meer in een goede bespreking van de resultaten die er nu liggen. Die bespreking zal medio april plaatsvinden.

Bijlage Geïnterviewde personen

Landelijke organisaties

VSG, Paul Coppes en Joris Bouwmeester
KVLO, Gert van Driel en Aernout Dorpmans
NOC*NSF, Theo Joosten
Alliantie School & Sport, Sander Blikendaal
AVS/VBS, Eelco Dam

Bedrijf

Asics, Michael Verburg

Gemeenten

Gemeente Alkmaar, Johan de Voogd en Danny de Vries
Gemeente Amsterdam, Molly Stam
Gemeente Eindhoven, Guus Hulshof, Paul van Poppel en Marianne Uytdehage
Gemeente Emmen, Harm Lassche en Vincent Mooij

Scholen

OBS De Vlieger (Alkmaar), Hanneke Miedema
Christelijke Scholengemeenschap Jan Arentsz (Alkmaar), Wouter Pelt
OBS De Lisdodde (Emmen), Anne Koopman
Esdal College (Emmen), G. Hiddink

Sportorganisaties

Tennisvereniging Zes Wielen (Alkmaar), Peter de Groot
Sportschool Tom van der Kolk (Alkmaar), Tom van der Kolk
Stichting Rietplasloop (Emmen) Mark Meijer,
Korfbalvereniging EKC (Emmen), Hendrik Alberts